

Maria Szpakowska

Symposium naukowe Warszawskiego Koła Polonistów

Biuletyn Polonistyczny 8/24, 121-123

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

3. SYMPOZJUM NAUKOWE WARSZAWSKIEGO KOŁA POLONISTÓW

W dniach 29.VIII.-10.IX.br. w ośrodku wodnym ZHP w Sielpi Wielkiej (pod Kielcami) odbyło się, dorocznym zwyczajem zorganizowane przez Warszawskie Koło Polonistów, sympozjum poświęcone literaturze i nauce o literaturze podczas ostatnich lat dwudziestu. W obradach udział wzięli gospodarze - studenci warszawskiej polonistyki, a także studenci anglistyki i filozofii Uniwersytetu Warszawskiego oraz pracownicy naukowci: dr Janusz Maciejewski z Filologii Polskiej U.W., mgr Barbara Biskupska, dr Michał Głowiński i dr Jan Józef Lipski z Instytutu Badań Literackich PAN, mgr Małgorzata Książek - Czermińska z gdańskiej W.S.P., dr Stanisława Kumor z Filologii Angielskiej U.W. i mgr Jacek Syski z Wydz.Filozoficznego U.W.

Temat sympozjum zaproponowany został dość ogólnie, a przedstawione referaty w przeważającej części były zarysami opracowań przeznaczonych na ogólnopolski studencki zjazd polonistów, który odbędzie się wiosną przyszłego roku w Poznaniu. Trudno więc wskazać jakiś zdecydowany wspólny wątek dla wszystkich prelekcji. Referaty tyczyły bądź rozwoju pewnych całościowo ujmowanych form i gatunków literackich w omawianym okresie (Piotr Matywiecki: "Poemat prozą w polskiej literaturze powojennej"), bądź zmian zachodzących w wybranej sferze zjawisk znajdujących odbicie w literaturze (Andrzej Brzóska: "Zmiany zachowań moralnych bohaterów inteligenckich w powieści dwudziestolecia powojennego"); przynosiły także projekty stosowania nowych technik badawczych w stosunku do konkretnych utworów (Ewa Szary: "Onomazjologia w "Górach nad czarnym morzem" Wilhelma Macha"). Przedstawiono również przeglądy zmian już nie w literaturze, ale w rozważaniach o niej, którym to problemowi poświęcone były dwa wystąpienia: Michała Strąka: "Problem naturalizmu w nauce i krytyce powojennej oraz Ryszarda Warchoła: „Dziesięć lat myśli o sztuce poetyckiej w Polsce (1954-1964)". Odczytano fragment o latach 1955-1958. Wreszcie sprawy teorii literatury znalazły odbicie w referacie Wincentego Gajewskiego: "Sytuacja literaturoznawstwa i niektóre problemy jego teorii", stanowiącym obszerne i kon-

struktywne omówienie ostatniej książki Henryka Markiewicza. Angliści wystąpili z referatem Andrzeja Weselińskiego o poglądach krytyków brytyjskich i amerykańskich na sprawy dramatu współczesnego. Ponadto odbyły się trzy dyskusje zainicjowane przez prelekcje pracowników naukowych: dr Głowiński mówił o powieści modernistycznej, dr Maciejewski - o problemie generacji w zastosowaniu do współczesnej literatury polskiej, dr Kumor - o rozwoju dramatu anglosaskiego.

Dyskusja towarzysząca wymienionym referatom miała charakter w zasadzie jednolity; prawie każdorazowo sprowadzała się do rozważań metodologicznych. Tym bardziej były one niezbędne, że referaty, najczęściej zresztą rzetelne i erudycyjne, nierzadko grzeszyły niedostatkami autorskiej samowiedzy i niepełnym sformułowaniem przesłanek. Przyszło więc omawiać problemy nienowe, stale towarzyszące badaniom humanistycznym: niebezpieczeństwo ujęć ahistorycznych i absolutyzowania definicji i podziałów, stosunek synchronii i diachronii w analizie procesu literackiego, homologie struktur społecznych i kulturowych itp. - słowem wszystkie te sprawy, których dyskutanci najczęściej nie mieli możliwości ani kompetencji rozstrzygnąć, ale pamięć o których jest dla każdego badacza faktów humanistycznych nieodzowna.

Jest rzeczą oczywistą, że młodzi referenci, którzy najczęściej po raz pierwszy dopiero podejmują samodzielne analizy, popełniają błędy, przed którymi uchronić może tylko doświadczenie. W dyskusji wytykano im kilka najpoważniejszych nieporozumień. Pierwszym wydaje się po prostu brak kryteriów, który powodował niewątpliwą skłonność do absolutyzowania definicji i problemów, wikłanie się w rozstrzygnięcia "raz na zawsze". Podobnie rzecz ma się z poszukiwaniem rzekomo uniwersalnych kluczy, np. językowych, do badań literackich, co ostatecznie sprowadza się do niedostatecznie historycznego spojrzenia na zjawiska kulturowe. Można wreszcie wymienić zbytek chyba zaufanie do rozstrzygnięć innych nauk humanistycznych, np. socjologii, które przyjmuje się jako gotowe dane i bezkrytycznie przymierza do spraw literatury.

Mimo te wszystkie zastrzeżenia wypada stwierdzić, że przedstawione referaty swoim poziomem wybiegały daleko ponad prze-

ciągłość studenckich wystąpień, zaś dyskutanci wykazali dużą orientację w problemach współczesnej humanistyki.

Mgr Maria Szpakowska
Uniwersytet Warszawski

4. KURS JĘZYKA NIEMIECKIEGO W BERLINIE 13 września - 9 października 1965 r.

Na podstawie porozumienia między Polską i Niemiecką Akademią Nauk zorganizowany został w Berlinie w dniach 13 września - 9 października 1965 r. kurs języka niemieckiego dla pracowników PAN. Wzięło w nim udział 37 osób z różnych instytutów i zakładów.

Program kursu obejmował wiadomości teoretyczne z gramatyki języka niemieckiego (wykłady i seminaria) oraz praktykę języka mówionego (ćwiczenia językowe). Popołudnia przeznaczone zostały na pracę samodzielną. Zorganizowano w tym celu stałe dyżury lektorów oraz udostępniono słuchaczom gabinet z nagraniami tekstów niemieckich na taśmach magnetofonowych.

Wykłady, seminaria i ćwiczenia, prowadzone przez wykwalifikowanych germanistów, stały na wysokim poziomie; niekiedy może w zbyt znacznym stopniu zorientowane były na teorię języka z uszczerbkiem dla praktycznych zastosowań podawanych wiadomości.

Organizatorzy zatroszczyli się o to, aby pobyt polskich gości w Niemieckiej Republice Demokratycznej wykorzystać dla zapoznania ich w najogólniejszym zakresie z dawną kulturą Niemiec i dorobkiem kulturalnym NRD. Służyły temu dobrze zorganizowane, choć z konieczności krótkie i pospieszne wycieczki do Poczdamu, Drezna oraz Weimaru i Erfurtu. Trzykrotnie zorganizowano wycieczkę do teatru. Słuchacze kursu mogli również uczestniczyć w wycieczce po Berlinie, poprzedzonej prelekcją o dziejach miasta, oraz w grupowym zwiedzaniu muzeum Pergamonu. O współczesnej literaturze NRD informował specjalny odczyt na ten temat.